

Tilsynserklæring for Spjellerup Friskole, april 2018

1. Spjellerup Friskole, skolekode: 280038

1.1 Bente Asmund Hansen, certificeret tilsynsførende.

2. Tilsynsbesøg: 23. marts 2018.

Besøg i bh. kl., 2. kl., 3.kl., 4. kl., 5.kl., 6.kl. i dansk, 7.kl.,8.kl.,9.kl. i naturfag, 3.kl., 5.kl., og 6.kl. i engelsk, fællestime i OB.

3. april 2018

Besøg i 4.kl.,5.kl.,6.kl., 9.kl. i dansk, 2.kl., 4.kl., 5.kl., 6.kl., 7.kl. i matematik, 3.kl., 7.kl. engelsk, 1.kl. klassesamtale, 6.kl. i historie.

2.1 Overordnet beskrivelse af tilsynsbesøg

I skoleåret 2017/2018 er tilsynet udført jævnfør tilsynsplanen, Spjellerup Friskoles vedtægter og friskolelovens bestemmelser. Tilsynet har indeholdt besøg på skolen, som omfattede iagttagelse af undervisning, aktivitet i pauser, samtaler med elever, lærere, skoleleder og undersøgelse af skolens fælles aktivitetsplan, undervisningsplaner, beskrivelser, materialer og evalueringer.

Som det anføres i friskoleloven, skal der "føres tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, matematik og engelsk". Desuden skal tilsynet vurdere, om "skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". Her ses på de tre fagområder grundskolens fagkreds naturligt kan opdeles i. Endelig skal tilsynet se på, "om skolen efter sit formål og i hele sit virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene."

Dette er det formelle krav til tilsynet.

Derudover er det forældrekredsens ønske, at tilsynet ser på, om de aktiviteter, som skolen tilbyder og tilrettelægger for at få skolens formål opfyldt, faktisk realiseres.

I år har tilsynet jf. tilsynsplanen haft særligt fokus på skolens arbejde med elevinvolvering.

I min iagttagelse af den almindelige undervisning oplevede jeg tegn på et godt arbejdsklima, at eleverne er motiverede for at arbejde med fagene, såvel indendørs som udendørs. Relationen mellem lærer og elever virker tryk og respektfuld. Lokalerne er gode - i nogle af dem er tænkt på indretning og farver, som giver ro og koncentration, i andre kunne dette være en mulighed for mere visuel ro.

Når jeg er på besøg på skolen, bruger jeg altid en del af pauserne på at gå ud i det område, hvor børnene leger. Den måde, den frie leg udfolder sig på, fortæller noget om grundstemningen i elevgruppen. Der er god plads på skolens område, og der er forskellige zoner med henholdsvis legeredskaber, bålhytte, bevoksning, frit græsareal, krinkelkroge, område med sand, grus eller asfalt. Lege af meget forskellig karakter kan let udfolde sig uforstyrret og herigennem give mulighed for at udvikle kreativitet, fantasi og erfaringer med alle mulige fysiske fænomener.

Jeg oplever en venlig og imødekommende stemning. Børnene er i gang med at lege forskellige lege i varierende grupper ude på det store grønne område, at store og små hjælper hinanden og respekterer hinandens leg og aktivitet.

3. Undervisningen foregår på dansk

4. Undervisningen i det humanistiske fagområde på Spjellerup Friskole står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Undervisningen indenfor dette område er samlet set veldisponeret, velorganiseret og alsidig. Undervisningsmaterialerne er af god kvalitet, bygger på moderne læringssyn og rummer mulighed for differentiering og undervisningsmetoder, som understøtter udvikling af fantasi, nysgerrighed og lyst til at lære.

Lærerne var engagerede, og eleverne tog imod oplæg og arbejdsopgaver med velvilje og energi. Skolen har en læsevejleder.

Skolen følger UVM Fælles Mål for fagene i det humanistiske fagområde.

5. Undervisningen i det naturfaglige fagområde på Spjellerup Friskole står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Undervisningen i det naturfaglige fagområde på Spjellerup Friskole bygger samlet set på viden om, hvordan børn og unge bedst tilegner sig kundskaber og viden indenfor området, samt understøtter udvikling af naturvidenskabelig tænkning gennem en tæt forbindelse mellem hverdagserfaringer, systematiske praktiske undersøgelser og iagttagelser - og teoretisk funderede forklaringer.

Undervisningen tager udgangspunkt i faglige mål og har en bred vifte af differentieringsmuligheder. Faciliteterne på skolen rummer gode muligheder for udeundervisning, både i matematik og i naturfag.

Eleverne er optagede af deres praktiske undersøgelser og går gerne i faglig dialog om deres forsøgsopstilling eller deres iagttagelser. I samspillet mellem lærer og elever er det tydeligt, at fagligheden udfoldes og iagttagelser perspektiveres.

Skolen følger UVM Fælles Mål for naturfagene.

6. Undervisningen indenfor det praktisk/musiske fagområde står mål med det, der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Mine besøg har dette år ikke omfattet undervisningen i det praktisk/musiske fagområde. Ledelsen beskriver, at især musikfaget er styrket på skolen, hvilket jeg også tidligere har iagttaget - f.eks. sidste år med opsætningen af den ambitiøse musical, hvor der var lagt vægt på kreative processer og det faglige, sociale og dannelsesmæssige udbytte.

Morgensang er en integreret del af skoleugen.

Skolen følger UVM Fælles Mål for de praktisk/musiske fag.

7. Elevernes standpunkt i dansk, matematik og engelsk er tilfredsstillende.

Udover iagttagelser i undervisningen, har jeg undersøgt testresultater for dansk gennem hele skoleforløbet. Endvidere har jeg set på afgangskarakterer, både mundtligt og skriftligt. I vurderingen er taget højde for et antal elever, som har klaret sig godt og haft god faglig fremgang i den periode, de har gået på Spjellerup Friskole.

En systematisk evaluering af elevernes standpunkt i matematik gennem skoleforløbet har været undervejs, men ligger endnu ikke fast.

8. Skolens samlede undervisningstilbud står ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det bemærkes, at der er stor årvågenhed i forhold til elever, som kommer til længere oppe i skoleforløbet. Ledelsen beskriver specialundervisningen, som fremstår velorganiseret og tilsyneladende med god virkning på elevernes læring. Der er et godt overblik over elevers særskilte behov i undervisningen.

9. Spjellerup Friskole forbereder efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre. Skolen udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse. Skolen udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Der er kønsligestilling på skolen.

Skolens dannelsesværdier er formuleret ud fra følgende overordnede tanker og ideer:

- At skabe et trygt miljø, præget af omsorg og tillid og med plads til at være sig selv.
- At man er en del af et forpligtende fællesskab, når man indmelder sit barn
- At ruste det enkelte barn til at udvikle sig til et helt menneske, der med livsglæde og livsmod bevæger sig ud i livet

Dette er uddybet i værdigrundlaget, som er at finde på skolens hjemmeside. Endvidere uddybes og eksemplificeres værdierne på skolens facebook-side.

Blandt andet kan man læse dette i værdigrundlaget (uddrag):

"På Spjellerup Friskole mener vi, at børn udvikler sig bedst i det, Grundtvig kaldte for det forpligtende, lærende og ligeværdige fællesskab. De små børn spejler sig i de store, og de store børn har derfor ansvaret for og forpligtelsen til, at være gode eksempler på, hvordan man deltager og agerer i fællesskabet. Det forpligtende fællesskab er derfor med til at skabe tillid, tryghed og et tilhørsforhold, hvor alle kan være sammen, i ærlighed og retfærdighed, og hvor respekten og anerkendelsen af andres ret til at kunne være sig selv, er helt central."

Der er dermed stor gennemsigtighed og mulighed for åben indsigt i skolens formuleringer og grundholdninger. I såvel iagttagelser fra undervisningen, pauserne og i samtaler med ledelse, lærere og elever fremgår det, at skolens værdier og dannelsessyn udmøntes i skolehverdagen.

Skolen udfordrer elevernes samarbejdsevne eksempelvis i den store musical sidste skoleår, tager på en fælles lejrskole, som fordrer de stores bevidsthed om deres egen eksemplariske adfærd, og i de nye "fællestimer" for hhv. ældste og yngste kan eleverne udforske emner indenfor "demokrati og samfund" og "kultur og nyheder". Disse to områder vil efterhånden få udviklet egne mål og faglige områder.

Skolens ønske om at styrke elevernes involvering i undervisningen udsprang af undervisningsmiljøundersøgelsen sidste skoleår, hvor eleverne udtrykte, at de savnede involvering i undervisningen. For at starte et sted, hvor eleverne kunne mærke det, besluttede skolen at lade klasserådsteams (bestående af elever) forvalte et mindre beløb til fælles indkøb. Igen et udtryk for, at elevernes ønsker bliver hørt og forsøgt omsat til konkrete tiltag.

Når jeg sammenholder mine iagttagelser af den måde elever, lærere, ledelse og forældre agerer på i det udsnit af hverdagen, jeg ser, og skolens samlede aktivitetsplan, som indeholder lejrskole, udlandsrejse, fællessamlinger, musical, revy, projekter og samarbejde med aktører udenfor skolen, er det ligeledes min vurdering, at skolen efter sit formål og i hele sit virke giver eleverne mulighed for alsidig personlig udvikling i tråd med de dannelsesværdier, som skolen ønsker.

10. Skolens elever har dannet elevråd. Eleverne varetager også på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen.

Skolens elever har dannet elevråd. Rådet har ikke været i gang ret længe, men der har været stor opbakning og masser af input. Elevrådet har udvalgt tre sager, som de anser for at være de vigtigste. Dem vil de arbejde med først. Næste skridt kunne være at få elevrådsrepræsentanter i skolebestyrelsen, som kan bidrage med elevperspektivet på skolehverdagen.

I en klasse jeg besøgte, udviklede der sig i en fællestime en interessant diskussion, hvor eleverne tydeligvis havde udviklet et solidt repertoire af argumenter for en inde-ordning i frikvarteret, uden dog at få lærerne til at vakle i deres ligeså velargumenterede afslag. Både elever og lærere udviste respekt for hinandens synspunkter og anerkendte de forskellige behov og forpligtelser, som kom til udtryk. De almindelige sociale spilleregler - som f.eks. at holde talerækken, at holde sig til sagen og at lytte til hinanden, blev også overholdt.

(11. Ikke relevant)

12. Spjellerup Friskole har ikke modtaget donationer i 2017.

13. Tilsynets sammenfatning

Som hidtil har det været en spændende udfordring at gøre iagttagelser og vurdere Spjellerup Friskoles samlede undervisningstilbud. Det særlige fokus på elevinvolvering er også aktuelt på andre skoler, og Landsorganisationen for Skole og Forældre havde i februar 2018 "Demokrati" som tema for deres magasin "Skolebørn". Heri fremkommer samme problematik som beskrevet her - nemlig at eleverne ikke synes, at de har nok indflydelse på deres egen skolegang. I bladet er der masser af inspiration til udvikling af elevinvolvering og elevdemokrati - både i skolen og derhjemme. Endvidere vil det være interessant at følge udviklingen af de to nye typer fællestimer med indholdet "Demokrati og samfund" og "Kultur og nyheder", som er en del af Spjellerup Friskoles bidrag til elevernes demokratiske dannelse. Hermed er stafetten givet videre til den nye tilsynsførende.

15. Ovenstående oplysninger er korrekte og oplysningerne er baseret på den tilsynsførendes faglige og pædagogiske vurdering.

Bente Asmund Hansen